

BLANK CENTER MODEL CARE™

Podręcznik
do terapii dzieci z jękanieniem
w wieku szkolnym

FUNDACJA
CENTRUM
LOGOPEDYCZNE

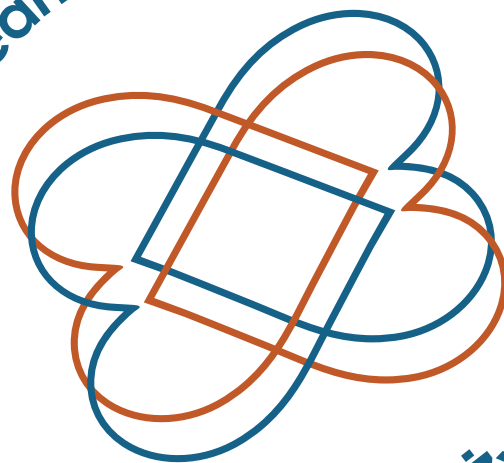

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

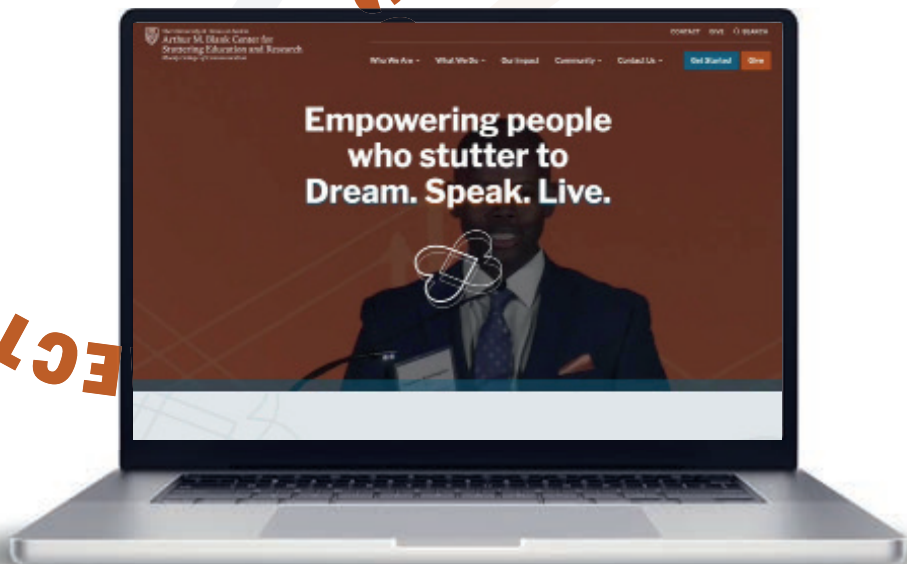
The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

GET CONNECTED GET CONNECTED

DOŁĄCZ DO GLOBALNEJ SPOŁECZNOŚCI BLANK CENTER

Śledź nas
na Instagramie

Subskrybuj nasz
kanał na YouTube

Polub naszą stronę
na Facebooku

Uzyskaj wgląd w naszą pracę, możliwości działania oraz
nasze podejście, dołączając do naszej społeczności cyfrowej.

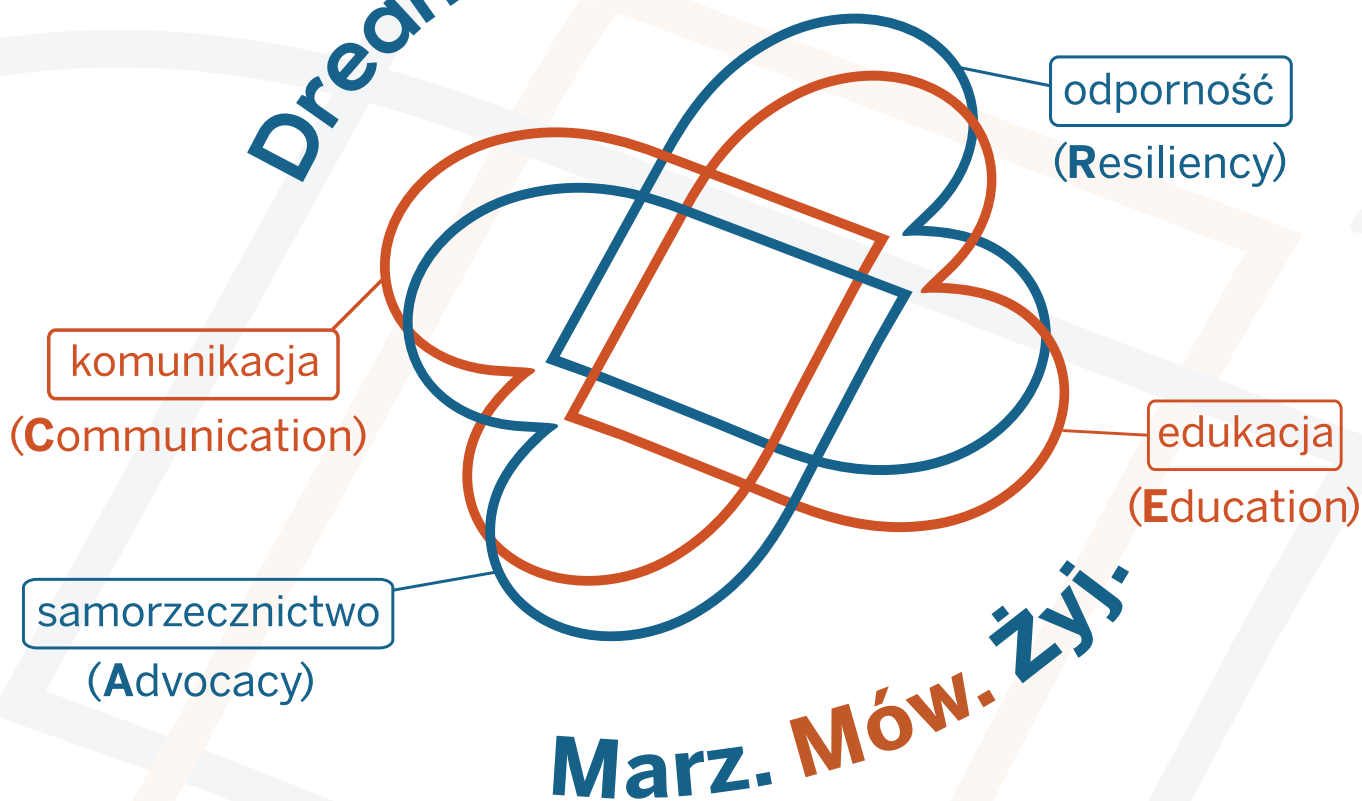
Aby uzyskać dodatkowe materiały,
zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę www

www.BlankCenterforStuttering.org.

BLANK CENTER MODEL CARE™

Dream. Speak. Live.®

PODRĘCZNIK DO TERAPII DZIECI Z JĄKANIEM W WIEKU SZKOLNYM

Courtney T. Byrd, Ph.D., CCC-SLP

The Arthur M. Blank Center for Stuttering Education and Research

Dream. Speak. Live.® Publications to firma wydawnicza, która powstała w celu wsparcia publikacji i dystrybucji własności intelektualnej ośrodka **Arthur M. Blank Center for Stuttering Education and Research**. Zawartość tej książki jest własnością intelektualną Blank Center, a prawa autorskie należą do **Dream. Speak. Live.® Publications**.

Copyright © 2025 Dream. Speak. Live.® Publications

Recenzja wydawnicza polskiego wydania: Jolanta Sławek

Tłumaczenie na język polski: Anna Murzańska i Katarzyna Węsierska

Konsultacja językowa: Agnieszka Płusajska-Otto

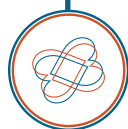

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Wersja polska została opracowana dzięki dofinansowaniu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) w ramach programu Bekker 2023.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej publikacji nie może być reprodukowana, rozpowszechniana ani przesyłana w żadnej formie lub za pomocą jakichkolwiek środków bez wcześniejszej pisemnej zgody Blank Center. Wyraźnie zabrania się kopiowania, adaptowania lub ponownego wykorzystywania tej książki lub jakiegokolwiek jej części do użytku na stronach internetowych, blogach lub stronach internetowych udostępniających materiały innych organizacji. W celu uzyskania zgody prosimy o kontakt z Blank Center: stuttering@austin.utexas.edu lub zapraszamy do odwiedzenia strony www.BlankCenterforStuttering.org.

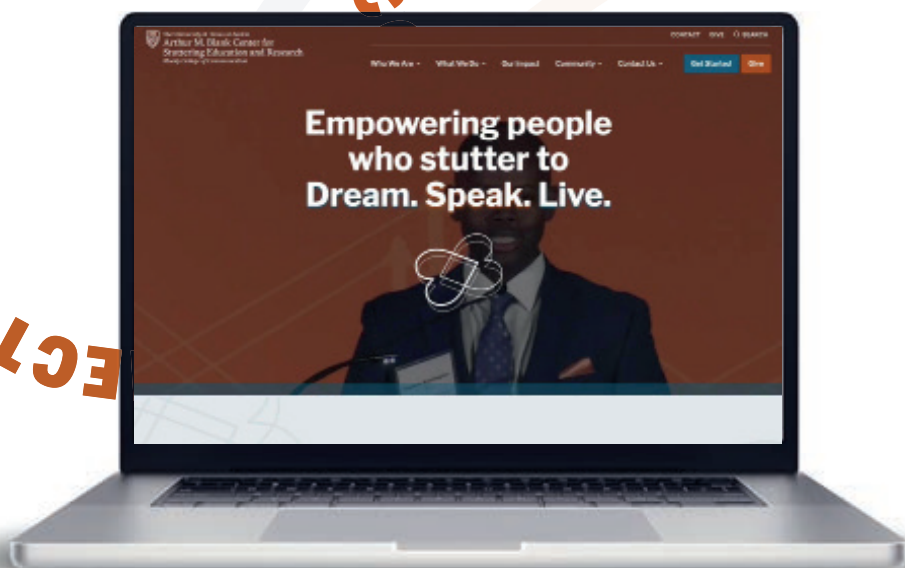
Osoby zainteresowane wykorzystaniem materiałów **Dream. Speak. Live.® Publications** prosimy o bezpośredni kontakt z Blank Center. Każda możliwość nawiązania kontaktu z jaskającymi się osobami na całym świecie oraz tymi, którzy je wspierają, ich rodzinami oraz logopedami, są mile widziane.

Korzystając z tego podręcznika, bezpośrednio wspierasz nasze programy **CARE**, które są dostępne bezpłatnie dla dzieci, nastolatków i dorosłych na całym świecie, a także nasze stypendia dla studentów dążących do specjalizacji w zakresie jaskania oraz nasze bezpłatne szkolenia dla profesjonalistów. Razem, z Twoją pomocą, zapewnimy wszystkim osobom jaskającym się dostęp do wysokiej jakości opieki **CARE**.

GET CONNECTED GET

DOŁĄCZ DO GLOBALNEJ SPOŁECZNOŚCI BLANK CENTER

Śledź nas
na Instagramie

Subskrybuj nasz
kanał na YouTube

Polub naszą stronę
na Facebooku

Uzyskaj wgląd w naszą pracę, możliwości działania oraz
nasze podejście, dołączając do naszej społeczności cyfrowej.

Aby uzyskać dodatkowe materiały,
zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę www

www.BlankCenterforStuttering.org.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

DEDYKACJA

PODZIĘKOWANIA

PRZEDMOWA DO
WYDANIA POLSKIEGO

INSPIRACJA DLA BLANK
CENTER MODEL CARE™

HOW WE CARE:
PRZEWODNIK

1 KOMUNIKACJA

- 2 Komunikacja: funkcjonalny efekt dla dziecka
- 2 Komunikacja: krótkoterminowe cele dla dziecka
- 4 Komunikacja: funkcjonalny efekt dla opiekunów
- 4 Komunikacja: krótkoterminowe cele dla opiekunów
- 5 Komunikacja: przykładowe ćwiczenia terapeutyczne

7 BLANK CENTER MODEL CARE™: SKUTECZNA KOMUNIKACJA

15 MÓJ CARE: SKUTECZNY MÓWCA

17 MÓJ CARE: WPŁYW OTWARTEGO JĄKANIA SIĘ NA MOJĄ KOMUNIKACJĘ

19 MÓJ CARE: MOJE MOCNE STRONY W KOMUNIKACJI

21 BLANK CENTER MODEL CARE™: FORMULARZ PREZENTACJI

25 BLANK CENTER MODEL CARE™: FORMULARZ SAMOOCENY DLA DZIECI W WIEKU SZKOLNYM

26 BLANK CENTER MODEL CARE™: FORMULARZ OCENY DLA TERAPEUTY

27 BLANK CENTER MODEL CARE™: RAMY PRZEWODNIE PODSTAWOWYCH KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH

28 MÓJ CARE: WYZWANIA KOMUNIKACYJNE

29 Refleksje

30 SAMORZECZNICTWO

- 31 Samorzecznictwo: funkcjonalny efekt dla dziecka
- 31 Samorzecznictwo: krótkoterminowe cele dla dziecka
- 32 Samorzecznictwo: funkcjonalny efekt dla opiekunów
- 32 Samorzecznictwo: krótkoterminowe cele dla opiekunów
- 34 Samorzecznictwo: przykładowe ćwiczenia terapeutyczne

34 MÓJ CARE: DZIELENIE SIĘ MOIM JĄKANIEM

36 MÓJ CARE: DLACZEGO DZIELENIE SIĘ MOIM JĄKANIEM JEST DLA MNIE POMOCNE

37 MÓJ CARE: DLACZEGO DZIELENIE SIĘ MOIM JĄKANIEM JEST POMOCNE DLA INNYCH

39 BLANK CENTER MODEL CARE™: EKSPLOWANIE SAMOOKREŚLENIA SIĘ

40 MÓJ CARE: MÓJ WŁASNY SPOSÓB SAMOOKREŚLENIA SIĘ

42 MÓJ CARE: KIEDY SAMOOKREŚLENIE SIĘ JEST DLA MNIE POMOCNE?

44 MÓJ CARE: CO CHCĘ, ABY LUDZIE WIEDZIELI O JĄKANIU

45 MÓJ CARE: CO CHCĘ, ABY _____ WIEDZIAŁ(A) O JĄKANIU

46 MÓJ CARE: SPOSOBY, DZIĘKI KTÓRYM MOGĘ BYĆ SWOIM WŁASNYM RZECZNIKIEM

47 MÓJ CARE: SPOSOBY, DZIĘKI KTÓRYM MOGĘ BYĆ RZECZNIKIEM DLA INNYCH

48 BLANK CENTER MODEL CARE™: SAMORZECZNICTWO: BROSZURA

50 #WHATIWISH: SAMORZECZNICZE WIADOMOŚCI

51 Refleksje

52 ODPORNOŚĆ

- 53 Odporność: funkcjonalny efekt dla dziecka
- 53 Odporność: krótkoterminowe cele dla dziecka
- 54 Odporność: funkcjonalny efekt dla opiekunów
- 54 Odporność: krótkoterminowe cele dla opiekunów
- 55 Odporność: przykładowe ćwiczenia terapeutyczne
- 60 BLANK CENTER MODEL CARE™: EKSPLOWANIE ŻYCZLIWOŚCI
- 61 MÓJ CARE: DOCHODZENIE DO SIEBIE
- 62 BLANK CENTER MODEL CARE™: ODEGRAJ TO I ZATRZYMAJ SIĘ!
- 64 MÓJ CARE: PASAŻEROWIE W AUTOBUSIE
- 65 MÓJ CARE: MOMENTY UWAGAŃ
- 66 MÓJ CARE: MIŁE SŁOWA
- 67 MÓJ CARE: KOCHAM SPOSÓB MOJEGO MÓWIENIA
- 68 MÓJ CARE: KOCHAM KOMUNIKOWANIE SIĘ
- 69 MÓJ CARE: JESTEM WYJĄTKOWY(-A)
- 70 BLANK CENTER MODEL CARE™: BANK AFIRMACJI KOMUNIKACYJNYCH
- 71 MÓJ CARE: AFIRMACJE KOMUNIKACYJNE
- 72 MÓJ CARE: KIEDY NIE KOMUNIKOWAŁEM(-AM) SIĘ TAK SKUTECZNIE, JAK TEGO CHCIAŁEM(-AM)...
- 76 BLANK CENTER MODEL CARE™: AFIRMACJE GRUPOWE
- 77 MÓJ CARE: LIST DO SIEBIE Z PRZESZŁOŚCI
- 78 MÓJ CARE: LIST DO SIEBIE Z PRZYSZŁOŚCI
- 79 MÓJ CARE: WNIOSKI Z IMPROWIZACJI
- 80 MÓJ CARE: „CZEMU SIĘ JĄKASZ?”
- 81 MÓJ CARE: JĄKANIE JEST PO PROSTU ZMIENNE
- 82 MÓJ CARE: „MIŁY” ŻART
- 83 MÓJ CARE: WYŚMIEWANIE, DOKUCZANIE I NĘKANIE
- 84 MÓJ CARE: KIEDY DOROSNĘ

85 Refleksje

86 EDUKACJA

- 87 Edukacja: funkcjonalny efekt dla dziecka
- 87 Edukacja: krótkoterminowe cele dla dziecka
- 88 Edukacja: funkcjonalny efekt dla opiekunów
- 88 Edukacja: krótkoterminowe cele dla opiekunów
- 89 Edukacja: przykładowe ćwiczenia terapeutyczne
- 90 BLANK CENTER MODEL CARE™: PODSTAWOWE FAKTY O JĄKANIU
- 92 BLANK CENTER MODEL CARE™: POWSZECHNE BŁĘDNE PRZEKONANIA NA TEMAT JĄKANIA
- 95 BLANK CENTER MODEL CARE™: JAK BRZMI JĄKANIE I JAKIE EMOCJE WYWOŁUJE?
- 96 MÓJ CARE: JAK BRZMI JĄKANIE I JAKIE EMOCJE WYWOŁUJE?
- 98 MÓJ CARE: „CZYM JEST JĄKANIE?”
- 99 MÓJ CARE: KOGO MOGĘ NAUCZYĆ?

100 Refleksje

101 KONTYNUOWANIE CARE

- 102 MÓJ CARE: MARZ. MÓW. ŻYJ.
- 103 MÓJ CARE: JESTEM WZMOCNIONY!
- 104 MÓJ CARE: DBAM (I CARE) O SIEBIE
- 105 MÓJ CARE: CODZIENNE REFLEKSJE CARE: KOMUNIKACJA
- 106 MÓJ CARE: CODZIENNE REFLEKSJE CARE: SAMORZECZNICTWO
- 107 MÓJ CARE: CODZIENNE REFLEKSJE CARE: ODPORNOŚĆ
- 108 MÓJ CARE: CODZIENNE REFLEKSJE CARE: EDUKACJA
- 109 MÓJ CARE: CODZIENNE REFLEKSJE CARE: MÓJ CODZIENNY CARE
- 110 MÓJ CARE: PODZIEL SIĘ SWOIM CARE
- 111 KOŃCOWE REFLEKSJE

A-1 DODATEK (ZAŁĄCZNIKI)

A-2 BLANK CENTER MODEL CARE™: KARTA INFORMACYJNA

A-3 BLANK CENTER MODEL CARE™: KOMPETENCJE KOMUNIKACYJNE. PLAKATY

A-4 CIAŁO

A-5 GŁOS

A-6 TWARZ

A-7 JĘZYK

A-8 KONTAKT

A-9 OTWARTE JĄKANIE SIĘ

A-10 BLANK CENTER MODEL CARE™: UTRWALANIE CARE W DOMU

A-11 CIAŁO

A-12 GŁOS

A-13 TWARZ

A-14 JĘZYK

A-15 KONTAKT

A-16 NAPRAWIANIE KONTAKTU

A-17 UMOŻLIWIANIE SVOJEMU DZIECKU OTWARTEGO JĄKANIA SIĘ

A-19 SAMOOKREŚLENIE SIĘ

A-20 DOBROWOLNE JĄKANIE SIĘ

A-21 BLANK CENTER MODEL CARE™: CARE UMIEJĘTNOŚCI TYGODNIA

A-22 CIAŁO

A-23 GŁOS

A-24 TWARZ

A-25 JĘZYK

A-26 KONTAKT

A-27 OTWARTE JĄKANIE SIĘ

A-28 BLANK CENTER MODEL CARE™: CARE NOTATKI

A-35 BLANK CENTER MODEL CARE™: LISTY I REKOMENDACJE

**A-36 BLANK CENTER MODEL CARE™: LIST UCZNIA (PRZEDSZKOLE,
SZKOŁA PODSTAWOWA I ŚREDNIA)**

A-38 BLANK CENTER MODEL CARE™: PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELI

**A-39 BLANK CENTER MODEL CARE™: ZALECANE DOSTOSOWANIA
DLA UCZNIÓW W PRZEDSZKOLACH, SZKOŁACH PODSTAWOWYCH
I ŚREDNICH**

**A-40 BLANK CENTER MODEL CARE™: LIST DO INNYCH
ZAANGAŻOWANYCH OSÓB**

A-42 NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I KONTAKT Z BLANK CENTER

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jękananiu...

Niektóre badania pokazują, że
osoby jękające nie mogą być
bardziej inteligentne niż osoby,
które nie jęka.

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

KOMUNIKACJA (COMMUNICATION)

Komunikacja (Communication)

jest podstawą kontaktu międzyludzkiego.
Zwiększanie kompetencji komunikacyjnych
przynosi korzyści dla poczucia własnej wartości,
niweluje stygmatyzację oraz zwiększa korzyści
psychospołeczne i zawodowe.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jękananiu...

Czasami jest tak, że słowa
nie chcą mi wypłynąć.

Osoby jęczące nie są
najlepszymi rozmówcami.

Jękanie nie jest w porządku.

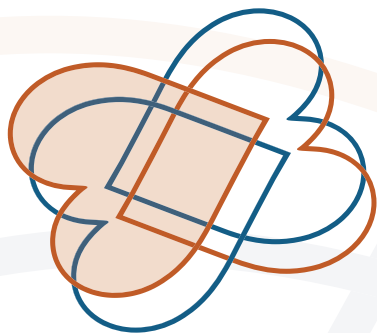
The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

KOMUNIKACJA

Komunikacja (Communication) jest podstawą kontaktu między-ludzkiego. Zwiększanie kompetencji komunikacyjnych przynosi korzyści dla poczucia własnej wartości, niweluje stygmatyzację oraz zwiększa korzyści psychospołeczne i zawodowe.

Komunikacja: funkcjonalny efekt dla dziecka

Dziecko poprawi ogólną skuteczność komunikacyjną (otwarte jękanie, użycie i organizacja języka, różnorodna intonacja, komunikacja niewerbalna, pragmatyka) z różnymi znanymi i nieznanymi osobami, w różnych podstawowych sytuacjach komunikacyjnych (rozmowy w małych grupach i jeden na jeden, prowadzenie prezentacji, poznawanie nowych ludzi) oraz w charakterystycznych dla dziecka sytuacjach komunikacyjnych.

Komunikacja: krótkoterminowe cele dla dziecka

- ♥ Dziecko będzie otwarcie się jąkać bez wsparcia terapeuty przez trzy sesje, zgodnie z relacją dziecka.
- ♥ Dziecko będzie identyfikować, opisywać i modelować główne składniki kompetencji komunikacyjnej bez wsparcia terapeuty przez trzy kolejne sesje.
- ♥ Dziecko będzie używać konkretnego, opisowego słownictwa związanego z tematem podczas otwartego jękania się w trakcie prezentacji trwającej 2–3 minuty na temat interesującej go kwestii bez wsparcia terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie posługiwać się językiem zgodnym z oczekiwanym poziomem formalności w danym otoczeniu i w relacji z partnerem komunikacyjnym, podczas otwartego jękania się bez wsparcia terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko wykaże umiejętności organizacji werbalnej, przedstawiając interesujący je temat, w trakcie 2–3-minutowej prezentacji zawierającej: 1) klarowne wprowadzenie, 2) oświadczenie o samookreśleniu się jako osoba z jękaniem, 3) opis głównego pomysłu, 4) dwa do trzech wspierających szczegółów, 5) klarowne zakończenie, podczas otwartego jękania się bez wsparcia terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko wykaże umiejętności organizacji werbalnej, korzystając z istotnych wstępów i zakończeń podczas otwartego jękania się w strukturalnej wymianie konwersacji bez wsparcia terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczną szybkość mowy (zobacz opis kluczowych kompetencji głosowych, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jękania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej go kwestii, osiągając 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jąkaniu...

Co najmniej jeden
procent ludzi
na świecie jąka się.

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

- ♥ Dziecko będzie skuteczne, dynamicznie modulować wysokości głosu, aby zaznaczyć kluczowe przesłania (zobacz opis kluczowych kompetencji głosowych, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczną głośność (zobacz opis kluczowych kompetencji głosowych, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczny kontakt wzrokowy (zobacz opis kluczowych kompetencji dotyczących twarzy, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować mimikę twarzy oddającą pozytywne nastawienie (zobacz opis kluczowych kompetencji dotyczących twarzy, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczne ustawienie ciała i ruch (zobacz opis kluczowych kompetencji dotyczących ciała, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie skutecznie gestykulować (zobacz opis kluczowych kompetencji dotyczących ciała, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczną pragmatykę (zobacz opis kluczowych kompetencji związanych z łącznością, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie 2–3-minutowej prezentacji na temat interesującej je kwestii i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.
- ♥ Dziecko będzie demonstrować skuteczną pragmatykę (zobacz opis kluczowych kompetencji związanych z łącznością, aby wybrać odpowiednie zachowania docelowe) podczas otwartego jąkania się w trakcie rozmowy w małej grupie i osiągnie 80% dokładności w skali oceny terapeuty przez trzy kolejne sesje terapeutyczne.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jåkaniu...

ŻE, OSOBY ŻĄKAJĄCE SIĘ SĄ
TAK SAMO WAŻNE, JAK OSOBY,
KTÓRE SIĘ NIE ŻĄKAJĄ

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

Komunikacja: funkcjonalny efekt dla opiekunów

- ♥ Opiekunowie wykażą znajomość ogólnej skuteczności komunikacyjnej swojego dziecka i będą ją wzmacniać (otwarte jękanie, użycie i organizacja języka, różnorodność głosowa, komunikacja niewerbalna, pragmatyka) z różnymi znanymi i nieznanymi osobami, w różnych podstawowych sytuacjach komunikacyjnych (rozmowy w małych grupach lub jeden na jeden, prowadzenie prezentacji, poznawanie nowych ludzi) oraz w charakterystycznych dla dziecka sytuacjach komunikacyjnych.

Kontakt z opiekunami jest idealną sytuacją, ale w wielu przypadkach niemożliwą. Proszę pamiętać, że jakakolwiek forma kontaktu z jednym opiekunem lub wieloma daje korzyści, ale nie jest niezbędna. Nie musi ona odbywać się regularnie ani nie musi być z tym samym opiekunem tydzień po tygodniu.

Komunikacja: krótkoterminowe cele dla opiekunów

- ♥ Opiekunowie zidentyfikują i opiszą główne składniki kompetencji komunikacyjnej bez wsparcia terapeuty.
- ♥ Opiekunowie opiszą korzyści płynące z rozwoju ogólnych umiejętności komunikacyjnych ich dziecka bez wsparcia terapeuty.
- ♥ Opiekunowie będą chwalili swoje dziecko za skuteczną komunikację poza terapeutycznym otoczeniem, uwzględniając specyficzne umiejętności, co zostanie zweryfikowane na podstawie raportu opiekunów.
- ♥ Opiekunowie będą relacjonować otwarte mówienie i jękanie się dziecka w charakterystycznych dla niego sytuacjach i z różnymi partnerami komunikacyjnymi.
- ♥ Opiekunowie będą relacjonować użycie języka i organizację wypowiedzi dziecka w charakterystycznych dla niego sytuacjach i z różnymi partnerami komunikacyjnymi.
- ♥ Opiekunowie będą relacjonować różnorodności głosowe dziecka w charakterystycznych dla niego sytuacjach i z różnymi partnerami komunikacyjnymi.
- ♥ Opiekunowie będą relacjonować komunikację niewerbalną dziecka w charakterystycznych dla niego sytuacjach i z różnymi partnerami komunikacyjnymi.
- ♥ Opiekunowie będą relacjonować pragmatykę dziecka w charakterystycznych dla niego sytuacjach i z różnymi partnerami komunikacyjnymi.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jękanii...

Najlepszym sposobem reagowania na jękanie
u innych jest utrzymanie kontaktu
wzrokowego i powiedzenie osobom jęczącym ki
na zachęcenie wypowiedzi.

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

KOMUNIKACJA: PRZYKŁADOWE ĆWICZENIA TERAPEUTYCZNE

1. Nauka i praktykowanie głównych składników kompetencji komunikacyjnej

Podczas bezpośredniego nauczania kompetencji komunikacyjnych będziesz:

1. Zapoznawać dziecko z każdą kompetencją komunikacyjną.
2. Angażować się w aktywne i świadome badanie każdego zestawu umiejętności.
3. Budować wspólną podstawę i język do dyskusji na temat komunikacji oraz zapoznawać się ze skalą oceny komunikacji.
4. Zwracać uwagę na spektrum każdej kompetencji na skali od jeszcze nieobecnej do doskonałej.

Zobacz sekcję „Odporność” w celu zapoznania się z aktywnościami opartymi na uważności, które wspomogą eksplorację komunikacji i samoocenę.

- ♥ Zapytaj dziecko, co jego zdaniem sprawia, że ktoś jest skutecznym mówcą. Razem przeprowadźcie burzę mózgów:
  - ♡ Co sprawia, że ktoś jest skutecznym mówcą? Możesz zapytać dziecko: „Kto według Ciebie jest naprawdę skutecznym mówcą? Co takiego robi ta osoba, żeby nim być? Co możesz powiedzieć o niezbyt dobrym mówcy?”.
  - ♡ Co sprawia, że ktoś jest świetnym słuchaczem? Możesz zapytać dziecko: „Kto według Ciebie jest naprawdę świetnym słuchaczem? Co robi ta osoba, żeby nim być? Co możesz powiedzieć o niezbyt dobrym słuchaczu?”.
- ♥ Wykorzystaj opisy „Skutecznej komunikacji” (rozpoczynające się na str. 7), aby razem z dzieckiem zbadać każdy składnik skutecznej komunikacji. Nawiązuj do tego, czym dziecko już się podzieliło. Skoryguj ewentualne błędne przekonania na temat jąkania, które mogły się pojawić.
- ♥ Poproś dziecko o zidentyfikowanie i podanie przykładów każdej kompetencji komunikacyjnej.
  - ♡ Dziel się ulubionymi rzeczami (jedzenie, zwierzę, kolor, sport /gra, pora roku itp.), używając celowej umiejętności na dwa różne sposoby (najpierw udawaj, że jeszcze nie posiadasz tej umiejętności, następnie pokaż skuteczny przykład) i na zmianę odgrywajcie swoje role i zgadujcie.
  - ♡ Po każdej demonstracji umiejętności wspieraj werbalną autorefleksję i samoocenę dziecka dotyczącą danej kompetencji komunikacyjnej, korzystając z formularza samooceny. Pomoże to zaznajomić się ze skalą oceny. Możesz zacząć od modelowania, np.: „Masz rację, demonstrowałam kontakt wzrokowy! Kiedy PIERWSZY raz to robiłam, starałam się naprawdę patrzeć na swoją publiczność. Prawdopodobnie oceniłabym siebie na 87 lub 90 przy tej próbie. Kiedy drugi raz to robiłam, patrzyłam na podłogę przez większość czasu. Oceniałabym siebie na około 25 lub 27”.

Ta aktywność obejmuje również cele edukacyjne polegające na poznaniu głównych składników komunikacji oraz nauki o jąkaniu. Zobacz str. 76 w celu zapoznania się z przykładowymi aktywnościami terapeutycznymi z zakresu edukacji.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jękananiu...

Jękanie nie jest spowodowane zdemotywaniem.

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

- ♥ Przy wprowadzaniu kompetencji komunikacyjnej, jaką jest otwarte jękanie, zapytaj, co dziecko już wie na temat jękania, i przeprowadź kilka aktywności edukacyjnych na ten temat.
  - ♡ Kiedy rozmawiasz z dzieckiem lub jego rodziną na temat jękania, nie zakładaj ani nie sugeruj wprost lub domyślnie, że mówienie jest dla niego „trudne”.
  - ♡ Zapytaj: „Czy kiedykolwiek zauważyłeś(-aś), że coś się zmienia, kiedy mówisz?” albo „Co wiesz na temat jękania? Czy słyszałeś(-aś) to słowo wcześniej?”.
  - ♡ Powiedz dziecku, że jękanie to sposób mówienia. Oznacza to, że czasami, gdy mówisz, dźwięki powtarzają się, dźwięki są wydłużane lub słowa wymagają trochę więcej czasu na wypowiedzenie. Może to brzmieć tak: „Ja-ja-ja-ja lubię l-l-l-lody”. (Pokaż, co robi dziecko). Czy kiedykolwiek zauważyłeś(-aś) coś podobnego, kiedy mówisz?”
    - Jeśli odpowiedź brzmi TAK – zareaguj: „O tak, co zauważyłeś(-aś)?”. Podczas rozmowy z dzieckiem pozostań ciekawy i obiektywny, jakbyście wspólnie zajmowali się eksplorowaniem jękania.
    - Jeśli odpowiedź brzmi NIE – to w porządku, nie ma potrzeby przekonywać dziecka. Możesz odpowiedzieć: „Wiesz co? Będziemy dalej razem uczyć się o różnych sposobach mówienia i na temat jękania. Jestem naprawdę podekscytowany – zostaniemy ekspertami od mówienia!”.
  - ♡ Zobacz aktywności w dziale „Edukacja” (str. 94), aby dowiedzieć się więcej na temat nauczania o powstawaniu mowy, różnych sposobach mówienia, w tym o jękanii, oraz o podstawowych faktach. Zapoznaj się z działami „Edukacja” (str. 94) i „Odporność” (str. 56), aby dowiedzieć się więcej na temat stosowania dobrowolnego jękania się, które pomaga dziecku poznać swoje własne jękanie.
- ♥ Stwórz spersonalizowaną listę kontrolną „Skutecznego mówcy” z ilustracjami lub zdjęciami dziecka, przedstawiającymi każdą kompetencję komunikacyjną.
  - ♡ Zauważ, że możesz używać tych wizualizacji zamiast / lub dodatkowo do ilustracji podczas nauki o głównych składnikach skutecznej komunikacji oraz prowadzenia dziecka w trakcie samooceny i refleksji.
- ♥ Stwórz filmy z dzieckiem, które zademonstrują zarówno jeszcze nieobecne, jak i doskonałe przykłady każdej kompetencji komunikacyjnej, nauczają ich i je uzasadniają.
- ♥ Użyj karty „Moje CARE” na str. 15, aby dziecko zastanowiło się nad tym, czego nauczyło się o głównych składnikach skutecznej komunikacji.

#WHATIWISH

Co chcę, aby ludzie wiedzieli o jękananiu...

JĘKANIE NIE JEST TAKIE
SAMO DLA WSZYSTKICH OSÓB
JĘKAJĄCYCH SIĘ.

The University of Texas at Austin
Arthur M. Blank Center for
Stuttering Education and Research
Moody College of Communication

Dream. Speak. Live.®

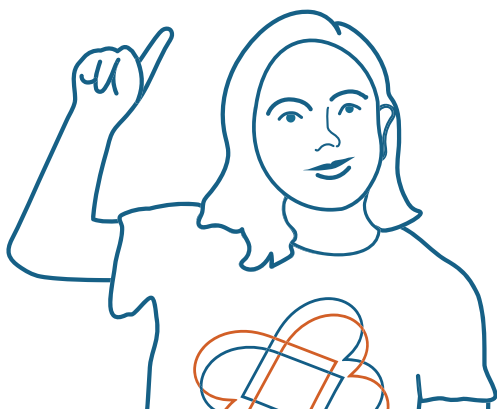

Marz. Mów. Żyj.

SKUTECZNA KOMUNIKACJA CIAŁO

Ciało obejmuje **pozycję ciała, ruch i gestykulację**. Skuteczna pozycja i ruch ciała obejmują takie komponenty, jak: stanie/siedzenie w otwartej, przyjaznej pozycji i obracanie ciała w kierunku partnera(-ów) komunikacyjnych, aby pokazać, że mówca jest gotowy, pewny siebie i podekscytowany rozmową ze słuchaczami. Osoba doskonale wykorzystująca pozycję i ruch ciała może celowo zbliżać/oddalać się, może przemieszczać się w obszarze wyznaczonym dla mówcy (w czasie prezentacji), podnosić ramiona, kiwać głową lub kręcić nią, a także pochylać się do przodu/do tyłu. Osoba odpowiednio gestykulująca będzie poruszać rękami w sposób, który wzmacnia i uwydatnia jej werbalną komunikację.

UŻYWAM SWOJEGO CIAŁA DO SKUTECZNEJ KOMUNIKACJI

- ♥ Zwracam swoje ciało w stronę osoby(-sób), z którą(-ymi) rozmawiam.
- ♥ Siedzę/stoję prosto z otwartą, przyjazną i pewną postawą ciała, chcąc pokazać innym, że jestem gotowy i podekscytowany, aby z nimi rozmawiać.
- ♥ Czuję się pewnie w „swojej przestrzeni”.
- ♥ Używam gestów i poruszam rękoma w sposób zgodny z tym, co mówię na głos, podkreślając to, co mówię.

Redakcja i korekta: zespół Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Redakcja techniczna: zespół Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Prace DTP na wzór oryginalnego projektu: Beata Klyta

Podręcznik wydany na licencji udzielonej Wydawnictwu Uniwersytetu Śląskiego na polską wersję językową przez The Arthur M. Blank Center for Stuttering Education and Research at the University of Texas & Fundacja Centrum Logopedyczne.

Copyright © 2025 by

The Arthur M. Blank Center for Stuttering Education and Research at the University of Texas & Fundacja Centrum Logopedyczne & Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Blank Center Model Care : podręcznik
do terapii dzieci z jękaniem w wieku szkolnym
/ [przekład Anna Murzańska i Katarzyna
Węsierska]. – Wydanie I. – Katowice : Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego, 2025

<https://doi.org/10.31261/PS.247>

ISBN 978-83-226-4622-9

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Jordana 18, 40-043 Katowice

<https://wydawnictwo.us.edu.pl>

e-mail: wydawnictwo@us.edu.pl

Druk i oprawa

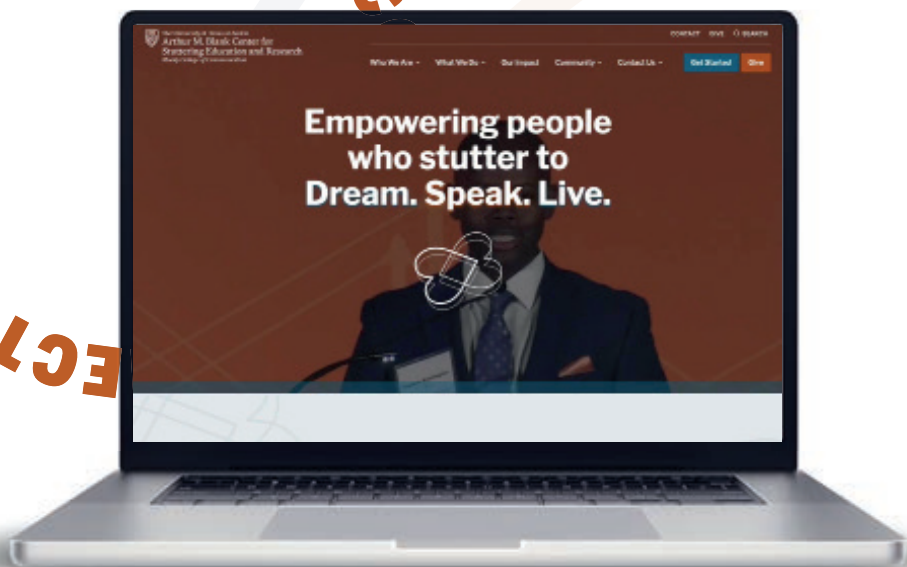
volumina.pl Sp. z o.o.

ul. Księcia Witolda 7–9

71-063 Szczecin

Wydanie I. Ark. druk. 42,0. Wydrukowano na papierze
Munken Polar 100 g vol. 1.13. PS 247.

GET CONNECTED GET CONNECTED

POŁĄCZ SIĘ Z GLOBALNĄ SPOŁECZNOŚCIĄ BLANK CENTER

Śledź nas
na Instagramie

Subskrybuj nasz
kanał na YouTube

Polub naszą stronę
na Facebooku

Uzyskaj wgląd w naszą pracę, możliwości działania oraz
nasze podejście, dołączając do naszej społeczności cyfrowej.

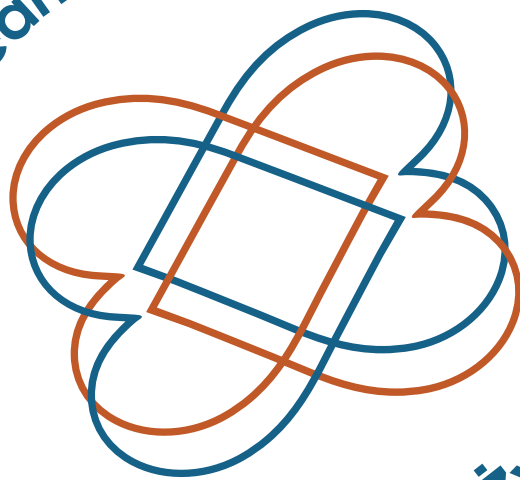
Aby uzyskać dodatkowe materiały,
zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę [www](http://www.BlankCenterforStuttering.org)

www.BlankCenterforStuttering.org.

Dziękujemy za pomoc Arthur M. Blank
Center for Stuttering Education and Research
w umożliwianiu społeczności osób jąkających się
na całym świecie **Marzyć, Mówić, Życ.**

Dream. Speak. Live.®

Marz. Mów. Żyj.

Arthur M. Blank Center for Stuttering Education and Research, składające się z trzech oddziałów: badawczego (Bodner Developmental Stuttering Laboratory), terapeutycznego (Dealey Family Foundation Clinic) oraz szkoleniowego (Michael and Tami Lang Stuttering Institute), zmienia świat osób jąkających się, oferując bezpłatnie wysokiej jakości opiekę dzieciom, młodzieży i dorosłym na całym świecie, kształcąc studentów i profesjonalistów oraz generując nową wiedzę, która rozwija dziedzinę terapii jąkania. **Blank Center** zostało założone i jest prowadzone przez **dr Courtney Byrd**, która rozpoczęła tworzenie programu terapii jąkania na Uniwersytecie Teksasu w Austin w 2003 roku. Z siedzibą główną w Austin w Teksasie oraz pierwszym centrum satelitarnym w Atlancie w Georgii **Blank Center** oferuje terapię w ramach **Modelu CARE**, zarówno stacjonarnie jak i online, bezpłatnie dla osób w każdym wieku na całym świecie. Ponadto oferuje coroczną intensywną terapię dla dzieci i młodzieży bezpłatnie w ramach **Camp Dream. Speak. Live.**, Oferowane przez nich codzienne, a także intensywne, zmieniające życie programy terapeutyczne są inspirowane zasadą przewodnią: „**Marz. Mów. Żyj.**”, mającą na celu umożliwienie wszystkim osobom jąkającym się realizowania marzeń, mówienia prosto z serca i spełnionego życia.

Więcej o książce

9

788322 646229

